

■

پژوهشی در باب مقاصد شریعت
(کندوکاوی میان مقاصد کلی و نصوص جزئی)

مؤلف:

دکتر یوسف قرضاوی

مترجمان:

محمد آزاد شافعی - سید رضا اسعدی

■



قرضاوی، یوسف، ۱۹۲۶م

رأسه فی فقه مقاصد الشریعه: بین المقاصد الکلیه و النصوص الجزئیه. فارسی
پژوهشی در باب مقاصد شریعت (کندوکاوی میان مقاصد کلی و نصوص جزئی)
یوسف قرضاوی: مترجمان محمد آزاد شافعی، سید رضا اسعدی

تهران: نشر احسان، ۱۳۹۲

ISBN: 978-964-356-832-0 ص. ۲۹۸

فیبا

موضوع: فقه اهل سنت

موضوع: اجتهاد (اهل سنت) مسائل مستحدثه

تسنیفه افزوده: شافعی، آزاد ۱۳۵۷- مترجم

تسنیفه افزوده: اسعدی، رضا، ۱۳۵۹- مترجم

۱۳۹۲ د ۱۴۱۱ ق/ BP170

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۳۳

کتابخانه ملی ایران ۲۴۳۹۳۴۰



پژوهشی در باب مقاصد شریعت (کندوکاوی میان مقاصد کلی و نصوص جزئی)

✦ مؤلف: دکتر یوسف قرضاوی

✦ مترجم: محمد آزاد شافعی - رضا اسعدی

✦ ناشر: نشر احسان

✦ تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

✦ چاپخانه: مهارت

✦ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۲

✦ قیمت: ۷۰۰۰ تومان

✦ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۸۳۲-۰



فروشگاه:

تهران، خ. انقلاب، روسروی دانشگاه

مجتمع فرزانده، شماره ۲۰۶

تلفن: ۶۶۹۵۱۴۰

فهرست

جزئی تجزیه و تحلیل سه مکتب فکری در این زمینه.....	۱۱.....	سخن آغازین.....	۱۱.....
سه مکتب در زمینه‌ی فهم مقاصد.....	۳۷.....	به مناسبت مراسم استاخاره‌ی سمنار مقاصد شریعت.....	۱۱.....
مکتب اول		۱. توجه ویژه‌ی من به مقاصد شریعت.....	۱۲.....
ظاهریه‌های جدید و فهم متون دینی بدون عنایت به مقاصد.....	۴۳.....	به سوی فقهی نو.....	۱۵.....
ویژگی‌های مکتب "ظاهریه‌ی جدید".....	۴۸.....	۲. فقه مقاصد شریعت.....	۱۷.....
تکیه گاه‌های فکری مدرسه‌ی "ظاهریه‌ی جدید".....	۵۴.....	لفظ "الشریعه" در کاربرد امروز ما.....	۲۱.....
نمونه‌هایی از آثار و نتایج حاصل از شیوه‌ی نگرش این مکتب.....	۵۹.....	تعلق گرفتن ارث به زنان دارای حکمت یا مقصد شرعی آشکاری است.....	۲۴.....
نگاهی به احادیث مربوط به زکات فطر.....	۶۴.....	اسلوب شناخت مقاصد.....	۲۵.....
سنت در چالش الفاظ و معانی یا ظواهر و مقاصد.....	۶۵.....	منحصر ساختن مقاصد اسلام در "کلیات خمس".....	۲۹.....
شریعت اسلام، مبتنی بر علل و مراعات مصالح است.....	۷۰.....	پژوهشی در زمینه‌ی فقه مقاصد شریعت.....	۳۳.....
		کنکاش میان مقاصد کلی و نصوص جزئی	۳۳.....
		کنکاشی میان مقاصد کلی و نصوص	۳۳.....

- فقه‌های اصحاب نیز به مقاصد شریعت
توجه داشتند..... ۷۲
- رد شبهه پراکنی‌های نویسنده... ۱۱۹
- فریادرسی از "طوفی" نویسنده را
نجات نمی‌دهد..... ۱۲۳
- معاذین جبل برای زکات حیوانات،
قیمت آن را دریافت می‌کرد..... ۷۲

مکتب سوّم

- مکتب میانه‌رو..... ۱۳۳
- ارتباط میان نصوص جزئی و مقاصد
کلی..... ۱۳۳
- ویژگی‌ها و خصوصیات مکتب
میانه‌رو..... ۱۴۰
- ویژگی‌ها و خصوصیات مکتب میانه‌رو
..... ۱۴۱
- تکیه گاه‌های مکتب میانه‌رو..... ۱۴۸
- نامه از قریش هستند..... ۱۶۶
- روش اصحاب و تابعین در نگاه به
علل و شرایط نصوص:..... ۱۶۸
- تعیین وسیله‌ای مناسب برای زمان و
مکان:..... ۱۷۳
- فرق گذاشتن در بین مقاصد و وسایل:
..... ۱۷۳
- وسيله‌ی رباط خیل = پرورش
اسبهای ورزیده:..... ۱۷۴
- وسيله‌ی جلباب برای زن
مسلمان:..... ۱۷۵
- مسواک وسیله‌ای برای نظافت
دندان‌ها:..... ۱۷۶

مکتب دوّم

- مکتب "مطله‌های نوظهور"..... ۷۹
- ناکارآمد گذاشتن متون دین به نام مصالح
و مقاصد..... ۷۹
- ویژگی‌ها و خصوصیات مدرسه‌ی معطله‌ی
جدید..... ۸۴
- محورهای فکری مکتب معطله‌ی
جدید..... ۸۸
- محورهای فکری این مکتب..... ۸۹
- ادعای الغای سهم مؤلفه القلوب.... ۹۵
- توضیحات شیخ مدنی..... ۹۶
- توضیحات شیخ غزالی..... ۹۹
- عدم اجرای حد سرقت در سال
قحطی توسط عمر رضی الله عنه..... ۹۹
- توضیحات شیخ مدنی..... ۱۰۰
- مبنای فقهی عملکرد عمر رضی الله عنه..... ۱۰۱
- تشابه فقه علی به فقه عمر رضی الله عنه..... ۱۰۲
- مراد از «نص» در گفتار طوفی... ۱۰۴
- نقد دکتر متولی بر شیخ ابوزهره..... ۱۰۶
- آثار و نتایج حاصل از نوع نگرش این
مکتب..... ۱۱۰

- وسيله‌ی رؤیت هلال برای اثبات آغاز ماه: ۱۷۷.....
- خطر تغییر مقاصد به وسایل یا وسایل به مقاصد: ۱۸۸.....
- اصلاح روان ثمره‌ی عبادت راستین است نه علت و سبب آن: ۱۹۰.....
- مقصد اصلی و مقاصد تابع و فرعی عبادت: ۱۹۲.....
- خودبزرگ پنداری نسبت به عبادت خدا: ۱۹۵.....
- ایجاد سازگاری میان ثنویت و متغیرات: ۱۹۸.....
- اصل در عبادات، تعبد و پایبندی به نص است: ۲۰۰.....
- اصل در عادات و معاملات توجه کردن به مفاهیم و مقاصد است: ۲۰۳.....
- چرا گفته شده: اصل توجه کردن به مقاصد است؟ ۲۰۴.....
- همچنین در عبادتها، حکمتها و اسراری چند وجود دارد: ۲۰۵.....
- و کم لله من سرّ خفی / یدق خفاه عن فهم ذکی ۲۰۹.....
- طوفی عبادتها را از مقدم داشتن مصلحت بر آنها استثنا می‌کند: ۲۱۱.....
- زکات یک عبادت خالص نیست: ۲۱۳.....
- زکات در حقیقت بخشی از نظام مالی و اجتماعی حکومت اسلامی می‌باشد ۲۱۴.....
- نتایج و دیدگاههایی از بینش این مکتب ۲۱۸.....
- پیوست شماره ۱ ۲۲۱.....
- فتوای شیخ رشید رضا در مورد قانون اساسی و دین اسلامی ۲۲۱.....
- پیوست شماره ۲ ۲۲۹.....
- فتوایی از شیخ سعدی ۲۲۹.....
- پیوست شماره ۳ ۲۳۱.....
- فتوایی از شیخ سعدی ۲۳۱.....
- پیوست شماره ۴ ۲۳۹.....
- بخشی از فتاوی شیخ محمود شلتوت درباره‌ی آواز و موسیقی ۲۳۹.....
- سرگردانی مردم میان قائلان به تحریم و قائلان به حرایت موسیقی ۲۳۹.....
- شریعتها، غرایز را سرکوب نمی‌کنند بلکه آنها را سامان می‌دهند ۲۴۱.....
- میانروی اصل عظیمی در اسلام است: ۲۴۱.....
- نظر علما درباره‌ی سماع ۲۴۳.....

- ۲۴۴..... دیدگاه شیخ نابلسی
- ۲۴۵... دیدگاه شیخ عطار در مورد سماع
- اصل در سماع حلالیت است و حرمت،
- عارضی است..... ۲۴۵
- پیوست شماره ۹..... ۲۸۵
- فتاوی قرضاوی درباره‌ی تبریک گفتن به
- اهل کتاب به مناسبت اعیادشان... ۲۸۵
- (و بعد)..... ۲۸۶
- پیوست شماره ۵..... ۲۴۷
- بخشی از فتاوی شیخ محمود شلتوت
- درباره‌ی رسیدن به کرمی ماه..... ۲۴۷
- پیوست شماره ۶..... ۲۴۹
- بخشی از فتاوی شیخ زرقا بیرامون تعیین
- کردن نرخ کرایه عقارات بصورت قانونی و
- صحت استفاده کردن از آن بیه لحاظ
- شرعی..... ۲۴۹
- یک نمونه‌ی منطقی دیگر..... ۲۵۴
- پیوست شماره ۷..... ۲۵۷
- حکم تسلط شهرداری بر گورستانهای
- کهنه و فرسوده..... ۲۵۷
- خلاصه:..... ۲۶۶
- پیوست شماره‌ی ۸..... ۲۶۷
- قسمتی از فتاوی شیخ عبدالله بن زید آل
- محمود درباره رجم شیطان قبل از
- زوال..... ۲۶۷

بژوهش حاضر را برای شرکت در سمینار "مقاصد الشریعة" آماده کردم که دوستم شیخ زکی یمنی مرا برای شرکت در آن دعوت نموده بود. این سمینار در تابستان گذشته (سال ۲۰۰۴ م) در شهر لندن برگزار شد و تعدادی از برادران و دانشمندان که به طور خصوصی در زمینه‌ی "فقه مقاصد" و یا به طور عموم در زمینه‌ی "فقه احکام" صاحب نظر بودند در آن شرکت کردند.

من به مناسبت مراسم افتتاحیه سخنانی ایراد کردم که دوست دارم آن را نیز در محضر خواننده‌ی گرامی بگذارم، زیرا آراء و دیدگاههایی در آن مطرح شده که شاید مفید فایده باشد.

بنده، هم سخنان آغازین جلسه و هم اصل بژوهش را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهم و از خداوند متعال می‌طلبم که آن را مفید قرار دهد و اخلاص و توفیق را روزی ماگرداند.

یوسف قرضاوی

قاهره، رجب ۱۴۲۶ هـ

اگوست ۲۰۰۵ م